

Volksgezondheid staat voorop

EU-drinkwater-richtlijn is 'fit for purpose'

De Europese Commissie werkt al enige tijd aan een herziening van de Europese Drinkwaterrichtlijn (1998). Naar verwachting blijft de huidige richtlijn bestaan, maar zal een aantal onderdelen worden aangepast of uitgewerkt. Vewin volgt de herziening nauwlettend en vroeg Matjaž Malgaj van het DG Milieu naar de stand van zaken.

Het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2017 voorziet in een herziening van de Drinkwaterrichtlijn, als onderdeel van het EU-actieplan voor een circulaire economie. In dat pakket zit verder een voorstel voor een strategie voor plastics en waterhergebruik. Op dit moment werkt de verantwoordelijke afdeling van het directoraat-generaal (DG) Milieu van de Europese Commissie – Marine Environment and Water Industry – hard om het proces voor het einde van het jaar af te ronden.

Huidige Drinkwaterrichtlijn

Wij vroegen Matjaž Malgaj van DG Milieu of hij tevreden is over de werking van de huidige richtlijn: 'De Drinkwaterrichtlijn (98/83/EG) is door alle lidstaten van de Europese Unie zeer goed geïmplementeerd. Vóór de wijzigingen die de Drinkwaterrichtlijn in 1998 introduceerde, voldeed het drinkwater in iets meer dan 90% van de gevallen aan het merendeel van de parameterwaarden. Sinds 2005 is dat percentage in alle lidstaten voor de meeste parameters gestegen tot meer dan 99%. Dat toont dat de drinkwaterkwaliteit in de lidstaten zeer homogeen is geworden voor de 48 parameters die door de richtlijn worden gereguleerd op

EU-niveau. Het meest recente statusrapport is gebaseerd op 30 miljoen analyses en laat zien dat het drinkwater in zeer hoge mate aan de normen voldoet.'

Bescherming volksgezondheid

In artikel 1 van de huidige richtlijn staat als doel vermeld: 'De volksgezondheid beschermen tegen de schadelijke gevolgen van verontreiniging van voor menselijke consumptie bestemd water door ervoor te zorgen dat het gezond en schoon is'. *Is de huidige Drinkwaterrichtlijn geschikt voor dat doel en wat kan nog worden verbeterd?*

Malgaj: 'Begin 2015 zijn wij begonnen met de evaluatie van de Drinkwaterrichtlijn. Hierbij volgen wij de zogenaamde REFIT-principes: wetgeving moet eenvoudiger worden, en kosteneffectief en resultaatgericht zijn. Ook moeten de regels de administratieve druk verminderen en gericht zijn op efficiënter gebruik van hulpbronnen en duurzaam beheer.'

Evaluatie bestaande richtlijn

De Commissie heeft voor de evaluatie van de bestaande richtlijn een aantal onderzoeken laten uitvoeren door externe bureaus.

De evaluatiestudie van het Nederlandse Ecorys concludeerde in juli 2016 dat de Drinkwaterrichtlijn 'fit for purpose' is en dat deze bijdraagt aan een betere drinkwaterkwaliteit in de EU.

Malgaj: 'De evaluatie heeft inderdaad aangevoeld dat de Drinkwaterrichtlijn een nuttig middel is om een hoge drinkwaterkwaliteit in heel Europa te waarborgen. Door af te dwingen dat de kwaliteit van het drinkwater wordt gecontroleerd en wordt hersteld wanneer het van de normen afwijkt, voldoet de richtlijn aan zijn basisdoelstelling. De evaluatie bracht ook vier verbeterpunten naar voren: de lijst van te controleren parameters, de benadering die daarvoor wordt gekozen, materialen die met drinkwater in contact komen, en de kwaliteit van de informatie die de consument krijgt.'

'Daarnaast moet in ogenschouw worden genomen dat een flink aantal Europeanen vindt dat er meer moet worden gedaan om voor alle EU-burgers toegang tot water te garanderen, zoals het Europese burgerinitiatief 'Right2Water' heeft laten zien. Dat is ook consistent met doelstelling 6 van de Sustainable Development Goals van de VN,

die vereist dat alle mensen in 2030 toegang hebben tot veilig en betaalbaar water.'

Wat houdt de Drinkwaterrichtlijn in voor de gemiddelde waterconsument? Wat is op EU-niveau gereguleerd en wat gebeurt op nationaal niveau?

Malgaj: 'Dankzij de Drinkwaterrichtlijn kan iedereen binnen de EU overal beschikken over dezelfde hoge kwaliteit drinkwater. De Drinkwaterrichtlijn stelt concrete minimale kwaliteitsnormen in de vorm van parameterwaarden, die niet overschreden mogen worden. Het gaat in totaal om 48 parameters die regelmatig moeten worden gecontroleerd. Indien een norm wordt overschreden, zijn herstelmaatregelen vereist. De invulling van die maatregelen wordt aan de lidstaten zelf overgelaten. De richtlijn bevat ook bepalingen over de kwaliteitsborging van gebruikte materialen, de taak om desinfectie-bijproducten te beperken en het verstrekken van actuele informatie aan de consument.'

'De lidstaten mogen regels toepassen die op een aantal aspecten aan hun nationale behoeften zijn aangepast. Als zij dit nodig vinden, hebben ze de mogelijkheid om strengere waarden te implementeren voor de in de richtlijn genoemde parameters en om waarden voor aanvullende parameters vast te stellen. Het staat lidstaten ook vrij om andere controlemethoden te gebruiken dan de benadering die in de richtlijn is gespecificeerd, zolang ze kunnen aantonen dat de resultaten even betrouwbaar zijn. Wat informatievoorziening betreft, hebben lidstaten bovendien aanzienlijke vrijheid om te bepalen welke informatie consumenten dienen te krijgen.'

Scope van de herziening

Na de evaluatiestudie en ter voorbereiding op de herziening liet de Commissie een aantal andere studies uitvoeren. Zo zijn in een impact assessment studie van ACTeon verschillende beleidsopties bestudeerd voor een herziening, gericht op de verbeterpunten uit de evaluatie. De resultaten van deze studie zijn eind maart 2017 openbaar gemaakt; de Commissie legt op dit moment de laatste hand aan een intern rapport hierover. Het is de basis voor haar eigen impactanalyse die tegelijk met en als onderbouwing van het uiteindelijke wetsvoorstel zal verschijnen.

Daarnaast heeft het Oostenrijkse Umweltbundesamt een technische studie over 'ma-

terials and products in contact with drinking water' uitgevoerd, nu geregeld in artikel 10 van de richtlijn. Deze studie bekijkt de bestaande situatie in de EU voor materialen, met name welke materialen en testmethoden geschikt zijn. Ook is een marktanalyse gedaan en zijn de mogelijkheden verkend om EU-productwetgeving op te stellen.

Wat is momenteel de status van de herziening van de Drinkwaterrichtlijn?

Malgaj: 'Het is de bedoeling dat het voorstel vóór het eind van het jaar wordt afgerond. Daarbij wordt voortgebouwd op de eerdere evaluatie en wordt gebruikgemaakt van een recente effectbeoordelingsstudie en een technische studie naar materialen/producten die met drinkwater in contact komen. Tegelijkertijd is de Commissie samen met de Wereldgezondheidsorganisatie bezig om de lijst met parameters te herzien. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan het effectbeoordelingsrapport dat aan het voorstel ten grondslag zal liggen.'

Welke beleidsopties overweegt de Europese Commissie op dit moment voor de herziene richtlijn?

Malgaj: 'De Commissie overweegt een aantal opties om de hierboven genoemde verbeterpunten aan te pakken. Deze worden onder vijf hoofddoelstellingen geschaard: het actualiseren van de lijst parameters, het bevorderen van een risicogestuurde aanpak, het harmoniseren van normen voor materialen en producten die met drinkwater in contact komen, het verstrekken van informatie aan consumenten die aan het SMART-principe voldoet en het garanderen van toegang tot water voor alle EU-burgers.'

Volksgezondheid voorop

Binnen elk van deze doelstellingen wordt een aantal beleidsopties geëvalueerd met betrekking tot hun effectiviteit om het voornaamste doel van de richtlijn te realiseren: het beschermen van de volksgezondheid. Malgaj: 'Daar is op transparante wijze aan gewerkt, en verschillende betrokkenen hebben stevige feedback gegeven. Daarom zijn we vol vertrouwen dat de richtlijn zo goed mogelijk kan worden verbeterd. Zo kunnen Europese burgers er nog zekerder van zijn dat ze niet alleen toegang hebben tot water van uitstekende kwaliteit, maar ook tot betrouwbare informatie en dienstverlening.'

Vewin op het vinkentouw

Vewin onderhoudt voortdurend nauw contact met de Europese Commissie over het proces naar de herziening van de Drinkwaterrichtlijn. Vanaf het aller-eerste begin van het herzieningsproces in 2014 heeft Vewin waar mogelijk input geleverd en deelgenomen aan het consultatieproces. Ook proactief wordt er – direct en via de Europese koepelorganisaties EurEau en CEEP – relevante kennis gedeeld met de Commissie, om de voorbereiding van het voorstel zo goed mogelijk te ondersteunen.

Vewin zet bij de herziening van de Drinkwaterrichtlijn in op:

- Het behouden en het verbeteren van de richtlijn. Het is een goedwerkend instrument dat bijdraagt aan de levering van gezond en schoon drinkwater in de EU.
- Het vasthouden aan het verzorgingsbeginsel en de verzorgingsnorm bij het herzien van bijlage I.
- Het integreren van een risicobenadering, met ruimte voor lidstaten om dit in te vullen.
- Het leggen van een relatie met de Kaderrichtlijn Water voor wat betreft de verplichting van lidstaten voor de bescherming van drinkwaterbronnen.
- Harmonisatie van regelgeving voor 'materials and products in contact with drinking water'.

1.200.000.000 kranen

Kerncijfers van geschatte hoeveelheden aan producten die momenteel in de EU worden gebruikt bij de levering en het gebruik van drinkwater:

- 5 miljoen km waterleiding van het publieke waterdistributiesysteem
- 44% van deze leidingen is van plastic, 43% van metaal en 12% van cement
- 2 miljoen km pijpleiding tussen distributiesystemen en gebouwen
- 1,2 miljard kranen
- 406 miljoen douchekoppen
- 14 miljoen waterpompen